

GONDOLATOK A „GYERMEKVÁLLALÁS ÉS GAZDASÁG” (KREATÍV MEGOLDÁSOK A NÉPESSÉGFOGYÁS MEGÁLLÍTÁSÁRA IV.) c. MUNKÁRÓL

(Szerkesztette: BÁGER GUSZTÁV és BENDA JÓZSEF, Kézirat 2018 június, 104 oldal)

Mindenekelőtt illik leszögezmem a következőket:

- az I., II., ÉS A III. részeket nem ismerem
- a munkaközösséget egységnek tekintem, elsősorban a (bár) kényszer szülte, ám vitathatatlanul nemes cél miatt
- a javasolt megoldások tárházának színvonala, és a politikai döntések sürgőssége nyilvánvalóan elhalványítja a szerkesztéssel, illetve a formai kohézióval kapcsolatos kritikákat.

A fentiekén túl előljáróban hangsúlyozom, hogy a szerzőknek a kitűzött célokhoz képesti alázata előtt kalapot emelek. Az egész világ, ezen belül Európa, és általában a „fehér” individuum - szerintem rombolóan tévesen - pontosan az ellenkező utat járja, ráadásul trendileg, mint amit a szerzők gondolat- és javaslatvilága felvázol - hasonlóan a jelenlegi kormány szellemségével.

A migráns probléma nyomasztó valósága, az európai föderáció burkolt és nyílt, körvonalazható háttérből történő erősödése, Magyarország relatíve kis hatalmi súlya egyaránt csökkentik a kötetben foglaltak realitásának valószínűségét, de ezekkel a munka - nagyon helyesen - nem törődik. A kötet emberi tartást sugall az olvasó felé: csak ez/az a járható út adott cél (a hazai népességfogyás trendjének megtörése) mellett. (Az aradi vértanúk sem a közelgő halállal foglalkoztak.)

A kötet célra orientáltságának egyik legszembetűnőbb demonstrálója az a keret, amelyet a szerkesztők a Problémák - Elvi megoldások - Gyakorlati intézkedések - Becsült költségek íven húztak meg, hogy az egyes javaslatok terep közelségét elősegítsék. nem kétséges, hogy a politikai döntések idején ezen táblázatok lényeges változásokon mennek majd keresztül, ami - legalábbis részben - teljesen érthető.

Az sem tekinthető természetellenesnek, hogy a politika „minél előbb, minél gyorsabban” sugallata is tetten érhető. Az anyag világosan fogalmaz e tekintetben. (Is.) Három tényezőt mérlegeltünk, írja az anyag. Képes lehet-e a program évente legalább 10000 fővel emelni a születések számát? Egy éven belül el tudja-e érni a várt hatását? A bevezetés költségei 100 milliárd forint alatt maradnak-e? Az a borzasztó paradoxon, hogy teljesen racionálisak a kérdések, ám a demográfiában a legtöbb folyamat (változás) beérése nemzedékeket, de legalább évtizedeket igényel. természetesen léteznek, lehetségesek - szűk sávban - gyors eredmények, ezek **aránya** azonban csaknem elenyésző.

A kötet - természetesen - hallgatólagosan abból indul ki, hogy miként lehetni ösztönözni a (további) gyermekvállalást azon honfitársainknál, akik elsősorban anyagi-szociális jellegű,

vélt vagy valós korlátok miatt attól tartózkodtak. A bemutatott fő javaslatok, (Hivatásos Szülők /HISZÖK/ program, Nemzeti Lakásprogram, Adóöszönzők, Magasabb nyugdíj a gyermekeknek, Szülőkötvény, Társadalombiztosítási kötvény, A társadalombiztosítás finanszírozási reformja) illetve a szerzők által emlegetett valamilyen szakmailag koherens változatuk alkalmas lehet a célok teljesüléséhez.

Ám a kötet nem számol, és nem is számolhat - egyebek között - azokkal a fiatal és a középkoruk elején járó honfitársainkkal, akik - leegyszerűsítve - a Carpe diem szellemiségében élnek teljesen mindegy, hogy melyik világtrend oldalvívén, nem számol, és nem számolhat azokkal sem, akik ismét egy trendnek megfelelően szinte döntésképtelenek, de legalábbis irtóznak a felelősségvállalástól. Az említettek trendjeit nem, vagy alig befolyásolják majd a többiek, többek között a javaslatok bevezetésétől remélhető magatartásváltozása, azaz fokozódó gyermekvállalása.

Gratulálok az anyag készítőinek, és megkérem őket: tolmácsolják a döntéshozóknak, hogy a javaslatok életképességének talán a két legfontosabb háttérfeltételéről ne feledkezzenek meg. Az egyik a rendkívül transzparens bevezetési ütemterv (schedule), a másik pedig a hibátlanul működő informatikai háttér, ami minden alany számára nyomon követhetővé teszi a játékszabályok, ezen belül elsősorban befektetés/haszon viszonyok megbízható követését.

Blatonfüred, 2018 június 9

Veress József DSc egyetemi tanár
ELTE, NJE